

Γυναίκα με σιμαία, Tina Modotti, 1928

Η ΟΥΤΟΠΙΑ συμπλήρωσε ήδη επτά χρόνια ζωής. Δημιουργήθηκε το 1992 από μια ομάδα πανεπιστημιακών και μη, οι οποίοι είχαν συνείδηση της ανάγκης για θεωρία, μπροστά στη διαφαινόμενη βαρβαρότητα της «Νέας Τάξης». Η ΟΥΤΟΠΙΑ δημιουργήθηκε ακριβώς τη στιγμή που η ανθρωπότητα περνούσε σε μια νέα περίοδο της ιστορίας της. Η νέα, μοναδική πλέον —αλλά και επί του παρόντος—, υπερδύναμη δεν άργησε να φανερώσει το πραγματικό της πρόσωπο. Ο πόλεμος του Κόλπου, για τον έλεγχο των πετρελαίων της Μέσης Ανατολής, ο πρώτος πόλεμος και η πρώτη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και ο πρόσφατος δεύτερος πόλεμος και το δεύτερο κομμάτισμα της Γιουγκοσλαβίας, ήταν οι κορυφαίες πράξεις της νέας, μεταμοντέρνας βαρβαρότητας. Της κυνικής πολιτικής των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία. Ο ρόλος των βομβαρδιστικών έχει πλέον τελειώσει. Αλλά οι συμμορίες του UCK ολοκληρώνουν την εθνοκάθαρση του Κοσσυφοπεδίου, προετοιμάζοντας την ανακήρυξη του προτεκτοράτου, με απώτερο στόχο τη «Μεγάλη Αλβανία». Εν τω μεταξύ, η ρημαγμένη Γιουγκοσλαβία θα σκύψει το σβέροκο της μπροστά στις αξιώσεις των ΗΠΑ, του ΔΝΤ και των πολυεθνικών, που δηλώνουν απερίφραστα ότι δεν θα δοθεί δολάριο αν η χώρα δεν ενσωματωθεί ολοκληρωτικά στην παγκοσμιοποιημένη καπιταλιστική οικονομία. Συνολικά, με τους πολέμους και την όλη πολιτική τους, οι ΗΠΑ, η Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ κατέστρεψαν, διέλυσαν και οδήγησαν στην έξαρση των εθνικισμών στην εύφλεκτη περιοχή των Βαλκανίων. Και πριν τελειώσει ο πόλεμος στα Βαλκάνια, οι ΗΠΑ και οι πράκτορές τους άνοιξαν νέο μέτωπο στα νότια της Ρωσίας, χρηματοδοτώντας και εξοπλίζοντας τους ισλαμιστές, στα πλαίσια της προοπτικής τους να υποτάξουν ολοκληρωτικά τη Ρωσία του αναγεννόμενου καπιταλισμού. Και όλη αυτή η βάρβαρη πρακτική είναι η «πολιτική» όψη μιας οικονομικής πραγματικότητας που οξύνει τον ανταγωνισμό και τις κρίσεις και που συνεπάγεται την εξάντληση των φυσικών πόρων, την ανεργία, τις νέες μορφές φτώχειας και την ισοπέδωση των πολιτισμικών μορφών.

Σε σκοτεινούς καιρούς φιλοσοφία; Αλλά η φιλοσοφία, ως γνωστόν, άσκησε πάντα και ασκεί μια πολιτική λειτουργία, από την εποχή των προσωκρατικών και του Πλάτωνα και μέχρι τις μέρες μας. Η φιλοσοφία μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε και να αλλάξουμε τον κόσμο. Αλλά η φιλοσοφία δεν φυτρώνει σε παρθένο έδαφος. Θεωρητικοποίηση της πραγματικότητας, των αντιθέσεων και των δυνατοτήτων της, έχει πάντα την προϊστορία της. Και η γνώση της ιστορίας της αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για τη δημιουργική της ανάπτυξη, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στα αιτήματα της παρούσας στιγμής. Με τις σκέψεις αυτές κρίναμε σκόπιμο να οργανώσουμε ένα μικρό Συμπόσιο για το φιλο-

σοφικό έργο του Γιάννη Ιμβριώτη, ενός από τους σημαντικότερους διανοητές του μεσοπολέμου και κυρίως της μεταπολεμικής περιόδου. Οι εισηγήσεις αυτού του Συμποσίου αποτελούν την πρώτη ενότητα του σημερινού τεύχους. Οι εισηγήσεις αυτές συνιστούν μια απόπειρα για συνολική αποτίμηση του έργου του Ιμβριώτη στα πλαίσια της ελληνικής φιλοσοφικής παράδοσης, ενώ εστιάζονται κυρίως στο γνωσιοθεωρητικό του έργο, καθώς και στις ανθρωπολογικές όψεις αυτού του έργου.

Μετά τη φιλοσοφία, επιστρέφουμε στη σημερινή πραγματικότητα: Στην παγκοσμιοποιημένη κεφαλαιοκρατική οικονομία και ειδικότερα στην πραγματικότητα του λεγόμενου νεοφιλελευθερισμού, με ό,τι αυτά συνεπάγονται: τους ανταγωνισμούς, την ανεργία, την ένταση της φτώχειας μέσα στον αυξανόμενο πλούτο. Ειδικότερα τις νέες μορφές προλεταριοποίησης με την ένταση της εκμετάλλευσης, την αβεβαιότητα και τη διαδικασία καταστροφής των κατακτήσεων της εργατικής τάξης. Τα άρθρα της Σοφίας Αντωνοπούλου και του Κ. Η. Roth αναφέρονται σ' αυτή την πραγματικότητα. Χαρακτηριστικό, εξάλλου, της ελληνικής ιδιαιτερότητας —προσωπικές σχέσεις, ανασφάλεια, εκμετάλλευση— είναι το άρθρο του Μ. Σπυριδάκη που αναφέρεται στην πραγματικότητα της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης του Περάματος.

Το πρόβλημα της Σοβιετικής Ένωσης (χαρακτήρας, κρίση, κατάρρευση) συνεχίζει να αποτελεί ένα από τα κύρια προβλήματα της εποχής μας και όχι απλώς ως ιστορικό πλέον πρόβλημα, εφόσον η κατανόηση των αιτιών της αποτυχίας της πρώτης απόπειρας για δημιουργία σοσιαλιστικών κοινωνιών αποτελεί προϋπόθεση για κάθε μελλοντική προσπάθεια υπέρβασης της κεφαλαιοκρατικής βαρβαρότητας. Το άρθρο του Γ. Λιοδάκη αναφέρεται σε μια πτυχή αυτού του προβλήματος —στην αγροτική οικονομία της Σοβιετικής Ένωσης. Το άρθρο του Θ. Αλεξίου αναφέρεται σε ένα πολιτισμικό πρόβλημα, αναδεικνύοντας και τις κοινωνικές όψεις του. Ενώ ο Θ. Γκιούρας μελετά την ιστορική ερμηνεία των δουλικών εξεγέρσεων στην αρχαιότητα, θέμα που συνδέεται με το παλαιότερο αφιέρωμα της ΟΥΤΟΠΙΑΣ στο έργο του Παναγή Λεκατσά.

Στο σημερινό τεύχος παρουσιάζεται η ιταλίδα φωτογράφος και επαναστάτρια Τίνα Μοντότι (Ούντινε 1896 - Μέξικο Σίτυ 1942), με επιμέλεια της Μαρίας Κοκκίνου.